

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Суботом у вече. Цена му је годишња 5 форинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стаје лист овај локат царски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 2.

Предлату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопрона печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожин у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе издајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не ујављају наручнице.

О ЕКОНОМНИМ ЗАДРУГАМА.

(Наставак.)

Кад потражимо изворе, из којих нашим становницима дохотци теку, наћи ћемо, да су у првом реду дохотци од непокретних добара, потом од трговине, а најпосле од заната и личнога рада. Овај се ред не узима по броју становника, него по износу прихода код појединих. Нису узети у обзир ни елементи, као што су чиновници и пр.

Код нас су занати с малим извезцима на нискоме степену, а привредног значаја имају само они, који или су с трговином скопчани, или их подкрењује издашан фонд. Разни су узроци, који занатлијском развиту сметају. Више њих не могу поднети конкуренцију с фабришком радиношћу, утолико мање уколико је наше место паропловским саобраштајем скоро целе године у живој свези с горњим индустријским местима. Општа оскудица у довољном и јефтиним капиталу смета и занатима. Од непрестане кубуре, од бриге за свакидашњу потребу, многе занатлије не могу главу дићи, нити о томе мислити, да поболшају и унапреде своју радњу, те клонећи духом губи се код њих све више онај усталачки и енергични дух, који апсолутно изискује свака здрава радња. Образованост код наших занатлија у опште није довољна, као што се код њих обично ни штедња у новцу и времену не опажа. Не налазећи напретка у занату многи латише се другог посла: једни постадоше бирташи, други се селише.

Трговина боље успехе показује. Њојзи ваља прво место определити, кад је реч о привредним резултатима, о стечевини. Најглавнији иметци трговином постадоше. Ипак је трговина у Земуну већином локална, доста и ограничена. Некадашња провозна трговина, којој је наша варош пређашње своје благостање захвалити имала, престала је са свим, као што ће скорим и радња с простим лађама са свим престати. Више земунских трговаца раде послове по другим местима, а овде само станују. Други опет купише земље с капиталима трговањем стеченим. Тако исто и куће, које вреде.

Познато је да новац тамо тече, где највећи и најсигурнији добит налази. Да је наше економно стање нормално, дало би се помислити, да имамо излишна капитала, који се не да сав у трговину уложити, или да се већи интерес постиже, што га неки уложише у не покретна добра.

Истина, наша је трговина ограничена, али при свој тој ограничености њезиној она оскудева у довољном фонду. То показује проценат, који се плаћа. Одкуд долази дакле то што су многи трговци уједно и земљодржци, кад се зна, да земље обично не доносе онај добит, који новац доноси. Узрок тој појави треба потражити у општем политичном и економном стању државе, у не сигурности новчане вредности, као и у томе, што је код нас лични кредит уздрман, а реални у опште исцрпљен.

Највећи део иметка нашега сачињавају не покретна добра наша,

од којих је половина својина трговаца или особа, које нису земљеделци. Они дају своје земље под закуп или на полу. Природно је да је таково обделавање земље скупе и да мањи приход даје. Наше економно стање изискује, да од свега, особито од не покретних добара највећи доходак имамо. Поглед у судске записнике казује нам, да су терети големи, који оптерећавају не покретна добра наша, као што знамо, да ова највише државне и општинске терете носити имају. Сума од дуга, која је интабулована над нашим добрима, неће бити много мања од милион форинти. Рачуна се уз њу још и сума, која се показује, кад се општински прирез и државни порез капитализира, то износи терет над нашим не покретним добрима милион и по форинти. Овај дуг оптерећује поједнако иметке трговаца као и осталих имаоца не покретних добара.

Из наведеног видимо, да је материјално стање свију сталеза доста лоше, и да је дужност бринути се за средство, којим би се исто поправити могло. Да то средством здружења, средством асоциација умних и материјалних сила бити може, о томе говорићемо у идућем листу. Ове су исте околности дали повод установљењу наше штедионице, оне ће и економно друштво уживотворити. Она ће усјединити материјална средства на корист свију, овим ће се љутека снага на исту целъ управљати.

(Наставиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. У Суботу 4. о. м. беше састанак наших варошких заступника. Сазвани бијаху поглавито с тога, да чују одлуку високог војеног министарства о варошкој калдрми. Као што смо у прошлом листу јавили, влада није противна наплаћивању калдрмске таксе, али је одбацила тарифу поднешену, што би ова веома оптерећивала и сметала трговини. Високо министарство упутило је власт на панчевачку калдрмску тарифу, која треба да служи за углед, кад се таква тарифа за Земун састави. Премда свако место има своје особите околности и потребе, општинари ипак признаше, да она тарифа, по којој је наплаћено од месеца Септембра калдрмска такса, неодговара ни мало, и питаше, да ли је начинио тарифу онај одбор, којег су они из своје средине за то бирали. Покаже се, да су је само тројица саставили, који не имадоше искуства у таквом послу, у ком нису остала лица ни учесници били. Ово је бурну сцену између општинара изазвало, и по дужем дебатовању избира се опет одбор, који ће саставити тарифу.

Живу дебату проузроковаше и питање о општинском писару. Господин варошки управитељ изјаснио се већ више пута, па и сада опет, да му званични послови његови недопуштају, водити општински протокол, за то нека се општина стара за свога перовођу. Ово је значајно, засеца у општинску нашу управу и у сву варошку администрацију, и једна је од консеквенција новог „штеорднунга“, који је негдашње појмове о скупштини комунитета са свим пореметио, и нове рађао, чега ради се он у противности с комунитетским регулативом налази, који подигнут није. Општина је закључила, наместити перовођу, одредивши му годишњу плату од 200 фор. Кома ће се та служба дати није још решено, премда је то од највеће важности. Истина, „свет нађе у потребном случају царе и краљеве, а неће наћи писара.“ Ово је добра досетка, али практично је као што ствари стоје, кад би се један магистратски чиновник примио општинског пероводства, као што други наплаћује општински прирез, трећи општинске рачуне води. Општински послови тесно су скопчани са осталом варошском управом, с тога захтевају узајмности у пословању. То може бити само, ако су општински органи они иста као и остале варошке управе.

Још о неком трећем предмету живо је дебатовано у овој бурној седници. Познато је да је летос царска милост подарила земунској општини месарску пустару, која има до 400 ланаца земље. Сад иде знатан њезин доходак у општинску касу. Општина је тражила од више година да задобије ову пустару, но све залудно. Г. Ивић много је радио у тој ствари, и он је саветовао општини, да се с молбом обрати управо на његово величанство. Она је и послала њега и г. Фелбера у Беч, где лично пред цара изађоше. За толики труд и заузимање г. Ивића око тога посла, који је од користи самој општини, решила је она радо, да се исти господин награди, изазвало је живу дебату. Решено је да му се да 300 фор.

На истом састанку бијаху још предмета у претресу, но нису од општега интереса.

[Земунска штедионица.] У Недељу 5. о. м. беше главна скупштина наше штедионице у двори магистратској под председништвом њезиног г. председника и у присуству г. владиног комесара. Пошто се покаже, да је број заступљених акција за решавање довољан — било је 83 акцијска гласа — прогласи председник, да је скупштина отворена, која г. И. К. Сопрона за свога перовођу наименоваше. По том реферира одбор, да се је уверио, да погођени и одобрени од скупштине бивши стан за штедионицу у кући господина Хариша неби био згодан за њу, ма она колико му драго потрошила за оправке, и да је тога ради и услед протоколарног одобрења великог одбора други стан у кући г. Димитриадеса — негда Баишева — са годишњом киријом од 350 ф на пет година узео. Нужне оправке имаће г. Димитриадес о свом трошку да чини. Но почем је стан тај контрактно дат под кирију, а киријација нехтеде одустати од свог права ако му се не да накнада од 100 ф. то је одбор морао одобрити му половину те суме, другу половину платиће г. Димитриадес. Том приликом јавља одбор скупштини, како је г. Хариш добровољно одустео од свог права нетраживши накнаде. Премда је одказао киријацијама, и ови се изселеше из стана одређен бившег за штедионицу. Скупштина узела је са задовољством до знања похвално то поступање г. Хариша према нашем заводу — Одбор јавио је јоште, да су касе и друге потребне ствари наручене, уложне књижице пак набављене. Но правило за службени поступак код штедионице моћи ће се тек израдити кад дође књиговођа.

Одобривши учињене ове припреме одбора предузеше скупштина избор књиговође и благајника. За оба места беше више компетентна овдашњих и са стране. Проучивши прошле свију тражилаца препоручио је одбор од њих два лица као способна за књиговођу, а тројицу за благајника. Но неколико од акционара изјавише жељу, да се сва прошле прочитају, како би се скупштина сама уверити могла о способности појединих. Кад су се сва прошле прочитала изабраше г. Звржину из Леобена у Штајерској једногласно и са акламацијом за књиговођу, а тајним гласањем са 43 гласа г. Аду Солара за благајника штедионице. Обе особе налазаше се у кандидацији одбора.

После тога предузме скупштина избор правобранитеља друштвеног у лицу г. адвоката и акционара Мате Ивића, одредивши му за хонорар 2 фор. од сваког одборског састанка, на који би био као правобранитељ позван.

Услед избора г. Аде Солара за благајника штедионице, његов је отац г. Ђорђе Солар, у смислу статута дао оставку на звање одборника. То чини и г. Ивић, што је изабран за правозаступника. Као одборници ступају на њихова места по пропису статута, т. ј. по броју добивених гласова г. Коста Стојковић и Јован Бутковић.

И питање о тантијема управитељској беше покренуто. Одбор ниште од скупштине да одреди проценат од чистог дохотка штедионице, које ће се дати управитељу као награда за његов труд. Овај је предмет изазвао живу дебату, а решено је, да ће се при концу годишње радње одредити проценат, кад се види, какав ће успех имати штедионица.

И с тиме закључи се и подише протокол.

— Јавили смо читаоцима нашим, да је држава одредила знатну суму новаца из државне касе на грађење здања за реалку. У понедељак беше тога ради лицитација у варошкој кући, на коју дођоше подузимачи из Панчева и Митровице као и неколико Земунца. Сума предрачуна износи 24.508 ф., од које су гг. Ж. Василијевић и Ј. Михајловић дванаест процената попустили, те је остало грађење на њима. Кућа ће бити на два боја, и старо ће се здање са 5 стопа повисити, тако да буду у њему и дољне и горње собе више. У сокаку што води солари, дозидаше се уз старо здање једно двократно крило од 15 хвата дужине и 4 хвата ширине. Кад се узме у обзир да друго крило сачињава сала за цртање, која ће остати као што је, то ће авијски простор између та два крила бити са свим узан, те неће имати сала за цртање довољне светлости. Главни басамаци у том здању биће од камена, а од истог материјала и довраци.

Из плана виде смо, да ће се и ово здање подићи у обичном касарнеком стилу. На њему неће бити украшене фасаде, никакав архитектски накит. Знамо, да држава не троши на декоративне украсе, но ако се то постићи може истим трошком, зашто се не чини и лепоме што у хатар. Куће су очи вароши, које казују странцу, каквог су укуса становници.

Скоро метнут је кров на изгоривни тороњ св. николајевске цркве. Овај посао као да није поверен највештијем мајстору. Могло се видети, како су дунђери одбили узвишене сводчиће од сахата, да би могли сметити раван кров, чему су сводчићи сметали. Нисмо од заната, по толико знамо, да је тиме учињено штета тороњу, јер ће трошка стати да се ти сводчићи наново начине, кад се буде тороњ начинио као што треба.

[Српска цркв. певачка задруга] овлашћена решила је у одборској седници 6. о. м. где су и два потпомагајућа члана била, да одсад следеће цене буду за припремене беседе, јер је друштвено

повчано стаће доста лоше, па не би ли се таким начином одоравило. Једна особа плаћа за годину 3 ф.; две плаћају 5 фор.; три плаћају 6 фор.; а породица плаћа 7 фор. Биће скоро свима познато, да стаће певачке дружине није најбоље. С тога се надамо од нашега грађанства, да ће се топло одазвати, кад се ових дана почне скупљање прилога. Сада већ није и живи говорити, шта је задруга, и певачка задруга, па да би тек тиме побудили родољубива срца. Један не може све учинити, али сваки по нешто на је учињено. Чланови певачке задруге служе јој са свима сретљивошћу, којима они располажу, честитим грађанима остаје да их потпомогну у општој ствари. Ово узгред спомињемо, јављајући закључак друштва, јер смо уверени, да ће се грађани одазвати с достојним одговором и без особита позива. Људи имају један пут за свагда позив, и тај престаје тек са животом њиховим, а то је — радити за општи напредак!

— У Београду био је имендан Њ. С. кнеза као и друге године без јавне свечаности проведен. После литургије било је честитања у двору, а у вече бал, који је дала општина београдска. Кнез је дошао на бал, као и министри, консули, и други званичници. Света није много било.

— Народно позориште бави се сада у Београду, и даје четири пута на недељу претставе са лепим успехом. Игром глумца наших можемо се увек задовољити. То нам сведочи и одзив београдске публике. При свакој је претстави пуна дворана. Честити Београђани и треба тако да пригрле јединче своје, јер би и срамота била, да се у престолници српској не може одржати српско позориште, где сваке године с успехом терају спекулације своје којекакве скитнице туђинске. Извештенимо, да глумци изучавају ново дело, што ће свакога пријатеља вештине обрадовати, а то је „Јелисавета кнегиња Црногорска“, драма Ђорђа Јакшића, који је довољно свима познат, а и од саме драме познати су нам одломци. Одсад дају се претставе у дворани „код енглеске краљице“ близу варошкације. Кад је Њ. Св. кнез после оставке Гарашанипове на једну претставу дошла беше бурним „Живео!“ од публике дочекан. — Још чујемо, да је Њ. Св. голему суму поклонила на зидање српског народног позоришта.

— 3. Нов. у вече спремили су у Руми честити грађани бакваду и банкет Др. Јов. Суботићу, али им је власт забранила, због чега је велико огорчење у народу. Астали били су већ намешћени за 100 особа, јела зготовљена, кад је забрана изишла.

— У Новом Саду се склонило друштво за гимнастику и већ је отпочело своја гимнастичка вежбања. Ко зна шта је гимнастика, зна ће од какве је неоцењене користи тако друштво. То је материнска нега и

за дух и за тело. Гимнастиком они јачају, а крепко тело и здрав дух, то су услови раду и напретку. Нека им је сретно, а уздамо се у свест данашњу, која све боље увиђа потребе наше, да не ће за дуго ни друга места српска оставити без таквих школа.

— Честита омладина српска у Новом Саду даје у суботу 11. о. м. беседу. Чист доходак иде на омладинске цели.

— Г. Стеван Пејаковић вратио се са својега пута у Беч. Познато је, да је ишао по нашим крајевима и препоручивао завођење економних друштва. Веле да му је пут имао лена успеха, о чему ће опширно извешће дати сада ратном министарству.

— Илустроване новине „Славјански југ“, кога г. Кларић у Загребу издаје, и од којег је тек први број изашао, већ су — узашћене.

— Кома још није потната невоља у Лици! Јавни листови обратили су пажњу владину на то, а извештаји тамошње војничке власти уверили су је о томе, и она је 107.000 ф. у поћом им дала, али с том приметбом, да народ заслужи те паре градећи друмове. Тиме би се, то је истина, двоје постигло; поправили би се и онако рђави путеви, и народ би се захрањив, али коће и да мисли на таку заслугу сад у зиму. С тога је народ и примио ту „помоћ“ са свим хладно. И тако ће тај новац до пролећа лежати, док се буду друмови могли правити, а стотинама породица умреће од глади. Без помоћи народ неће дочекати пролећа, а рђави друмови преживели су толике зиме. Кад је влада један пут већ дала помоћ, треба је употребити, а не с њоме експериментовати. Пре три године беше иста невоља у Далмацији, и 200.000 фор. добили су помоћ, али је одмах подељено невољном народу, који викаше: „Леба, леба господару!“ па зашто се и сада увек верном Личанину не учини иста доброта, који је свагда с пожртвовањем служио своме цару?

— И ми ћемо јавити, колико је влад. Штросмајер за седамнаест година владиковања свога дао на просвету, да се види колико се може са чистом љубави према народу и земљи. Осим многе помоћи, коју је сиромашним ђацима давао, и којом је младе вештаке потпомагао, осим збирке старих слика, које је југосл. академији поклонил, осим старих рукописа и важнијих дела, осим онога, што је дао на штампање корисних књига, и осим силне помоћи друге

сиромасима и потребнима, дао је владика Штросмајер на различне закладе и просветне цели 654.550 ф.

— У Бечу има 32 ђака из Далмације, и двадесет и два написаше и потписаше адресу г. Барону Филиповићу губернатору Далматинском, захваљујући му, што је увео српски језик у школе.

— Бар весела ради споменићемо овде, како мац. лист „Хон“ иште да се подигну мац. конзулати у подунавским кнежевинама и у Београду, јер вели тамо, у Србији и другим турским провинцијама живе преко 100.000 Мађара. Ако буде „Хон“ бројао те Мађаре по ономе броју који у Србији живе, онда не знам како ће му изаћи рачун, јер у Србији, па ни Босни нема Мађара ни лека ради. Ово је већ по други пут како „Хон“ назире „Мађаре“ и тамо где их никако нема, па и сад ваљда „православне Мађаре.“

— Чеси хоће да подигну споменик своме славном и најзаслужнијем књижевнику Јосифу Јунгману.

— У Трсту је скоро умро професор Матија Дебељак, Словенац, и оставио је 70.000 фор. на просвету народну. И то 14.000 ф. Словенској Матици, 14.000 ф. на издавање корисних књига, 14.000 ф. далматинској Матици, и 28.000 ф. југосл. академији у Загребу. Слава и хвала честитом покојнику на патриотском осећању и при последњем часу живота његова.

— Чувени вештак Димитрије Славјански, Рус, који је у нашим крајевима концерте давао, хтео је и у Загребу давати, али ту му је, као и у целој Хрватској забрањено. Сада је у Бечу, где ће такођер своју вештину показати, а одатле иде у Њу-јорк, камо су га позвали.

— У Сибиру је у прогнанству умро чувени Рус Чернишевски. Прогнан је био што је љубио Русију, а мрзио оне, који јој зло чинише. Скоро у исто време добио је један велики револуционар руски, који је ужас онима био, због којих је побегао из Русије, помиловање од цара. Срце, у којем је живо чувство патриотизма и колико се мора обрадовати на тај глас из сродне нам Русије, толико мора опет жалити на онај. Али ваља тврдо веровати, да је близу време правде и слободе, кад не ће ничије мисли ни од кога „милости“ и „помиловања“ чекати.

— У северној Америци основана је нова колонија — „Нова пољска“, од самих пољских емиграната. Они су добили 2600 јутара земље, од тих је 1000 јутара ораћа земља. Земља

ова лежи близу две железнице и врло је плодна, и тако се насељеници надају, да ће је на брзо моћи исплатити. Генерал Тохман, који је то израдио, сада је у Европи, да купи нове бегунце, па да оснује и другу таку колонију.

— У Осеку су изабрали за посланике на хрватски Сабор Вл. Пејачевића и Стојановића. Неки мисле да је то плод Раухова пута, и мисле, да могу по томе судити да су им осигурани избори у унионистичком смислу.

— Што су краљ и краљица грчка били у Бечу, могло би се за какав важан политичан догађај сматрати, да није већ и Султан пре њега био. Види се дакле, да такве походе немају никаква значаја. Краљ Ђорђе враћа се са својом женом из руске царске куће, својој домовини, где га народ весело чека. Та радост прећи ће за цело и преко малих граница Грчке.

— По новом кривичном закону важећем у преколитванским провинцијама, одсад се неће пресуда изрећи, да се робијаша окују. И апсеницима скинути су синцири на царичин дан, што је велику радост код ових несретника проузроковало.

— Третански Грци спремише свечан дочек младом краљу Ђорђу и краљици Олги на железничкој станици Набрезини близу Трета. Око 250 особа, с преставником грчке општине и с православним свештенством, којима се је придружио и руски конзул, изиђоше на станицу на дочек. Али високи путници, уморни од пута, нададоше се видети.

— Најновија званична статистика талијанска броји у талијанске земље и Истрију. Добро је, што није и Тиролску и нашу Далмацију у исти списак ставила.

— У Лондону је ишла депутација од 80 радника да моле помиловање Фенинцима, али беху одбијени, на што ови непријатељски устану против министра и стану претити.

— Прошле године одређена је комисија у Петрограду, која ће се старати да отклони дафицит државног буџет. Сада је та комисија поднела цару резултат свога мишлења и предлаже, да се умали број чиновника и да се уведе нова система контроле у издавању.

— У Цариграду се говори о промени Министарства, јер је Султан позвао Мехемет Кибрисли пашу да ступи у владу. Још јављају за султана, да је опасно болестан. Ми имамо близу људи, који веле, да би

рђаво било, ако би дошло и до те промене.

— По најновијим вестима предадоше Мексиканци мртво тело погубљеног цара Максимилијана аустријском адмиралу Тебетхофу, који је стога био послат у Америку.

— Острво Тортола у атланском океану пропао је скоро на дно мора, 10000 душа нађоше том приликом своју смрт.

— Г. 1866. потрошено је у Америци на различне школе нечувено много — 3.041.000 долара.

— Руски државни дуг износи 2.000.000.000 рубаља, на који се ове године плаћало интерес у суми од 73.843.505 рубаља.

— Неки Церер, телеграфиста у Боденбаху у Ческој, беше ових дана од енглеске банке извештен, да је његов неки сродник у Брасилији умро, оставиши му наследства од 1.870.000 долара. У исто време нуди му се банка у Дрездену, да ће она за кратко време новце положити. Но г. Церер није пристао на ту понуду, него дајући оставку на своје звање, узјами 3000 долара, па отишао је у Лондон да новце подигне.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Беч, 11. Новембра. (Телеграм.) На данашњој житарској берзи показаше се цене нешто мало ниже од оне прошле седмице, као што је и промет у шеници у 5000 мерова мањи био. Банатска шеница 89 фунт. (у Ђуру) по 7 фор. 20 н., банатска шеница 88—89 фунт. (у Ђуру) 7 фор. 15 н., мађарска шеница 86—89 (у Ђуру) по 6 фор. 70 н. Аустријска раж 81 фунт. (у Бечу) по 5 фор. 20 н. Јечам моравски 72 фунт. (у Бечу) по 4 фор., словачка 70—71—72 фунт. (у Бечу) по 3 фор. 60—65 н. Мађарска зоб 45—49 фунт. по 2 фор. 8—30 н. Промет у шеници износио је 20.000 мерова.

— Последње стање аустријске народне банке ово је:

Има банкнота у течају	250.830,020
„ у злату и сребру	104.352,277
„ на звечеће новце	
„ гласећи меница	44.474,445
„ државни нота	2.535,769
„ меница у банкама	76.999,554
„ облигација	25.364,700
„ купона од државних папира	1.931,486
„ повраћени заложница	6.479,933

Земун, 11. Новембра. Ове седмице на нашој пијаци мало се што радило, нити је било знаменитог до-

воза. Настало је право јесенско греме, те хрђави путови не допуштају храну довозити, премда купаца доста имаде. Зато нису се ни цене променуле, него остадоше оне исте од прошле недеље. Наполица: 5 фор. пешт. меров. Јечам: 3 фор. Зоб 2 фор. Кукуруз: 6 фор. 100 ока. Ј.

— Од неколико дана долази вода како у Дунаву, тако и у Сави. Сава је нарасла од јуче са три стоне.

— Ономадне је прошао крај Зе-муна нов један пароплов (пропелер), који носи име „Срећко.“ Брод је тај са свим по новој конструкцији, а машина по волфовој системи начињена. Двогубна пропелерска справа, и тиме већа покретна сила, главно је поболшање ове системе, по којој је пре три месеца једна лађа с машином од Ешера и Вис у Цириху грађеном, пред енглеским адмиралством сјајну пробу показала. Г. Јоца Форовић, притежатељ лађе „Срећко,“ у месецу Јануару о. г. саопштио је реченим фабрикантима своје мисли о конструкцији лађе по тој системи за радњу на Дунаву. Ови усвојише форовићеву идеју, и већ месеца Априла бијаху толико спремљени да су наручбину од њега на машину примити могли. „Срећко“ беше готов половине Октобра Саму лађу правило је познати Ј. Мајер у Линцу. Она је 206 стопа дугачка, 24 стопа широка и 8½ стопа дубока, и носи 9000 цолценти терета. Уз то вуче са собом два гвоздена шлепа „Дрину“ и „Тимок“ с теретом од 8000 цолценти. Низ воду троши две центе, уз воду с пуним теретом и са шлеповима 5 центи угља за сахат. Од Панчева до Пеште плови 85 сахата. Овај брод и у обзиру на солидно грађење и конструкцију показују техничко савршенство.

Панчево, 10. Новембра. (О. Д.) Цене ране ударише патраг усљед извештаја с горњих пијаца. Нема ни знатних довоза, прво због хрђавих путова, друго што сељаци нису потребни новаца, и научени на боље цене чекају бољих. Овде товаре се два приватна пропелера, „Слога“ и „Срећко.“ Ова је са свим нова лађа г. Ј. Форовића из Бечкереча. И две житарице товаре се, које ће Луценбахеров ремокер да одвуче. — Јављам вам, да се овде сложило подпомагајуће друштво од 1200 чланова. Цел је тог друштва, да се ако који његов члан умре, фамилији и наследницима дају 100 фор. из друштвене касе. Та се сума намири прилозима од 10 нов. од свакога члана, који

ту маленкоет прилаже у случају смрти једнога члана.

Београд, 10. Новембра. (О. Д.) Наши трговци у великом су послу, истина, не у трговачком, јер дућанска радња још није оживљела, и тек после поклада почиње јој берба. Али они морају сваки дан два сахата пре и два после подне на екзерцир, ко изостане, тај мора на вежбање у касарну. Кад се буде покренула радња, и екзерцирање устраје, сметаће то многим. Не беше ни у продуктима ове седмице живости, највише с тога, што нема лађи за извоз. Јављам вам за ове цене. Маторе овчије коже саланске: 25 гр.; исте сељачке: 22 гр. Козије саланске коже: 26 гр.; исте сељачке: 24 гр. Јагнеће коже цене на 16 гр., а јареће на 14 гр. — Масти нема. Лој

плаћају 7—7½ гр. оку. — Шљиве ериске 180—185 гр. 100 ока. — Брашно: 55 пара ока. — Ораси 100 ока: 125 гр. — Не цеђени мед: 3 гр. ока, цеђени 5 гр. — Шишарке: 3 гр. ока. — Жито: 115—120 гр. Зоб: 60 гр. Масти нема.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

По други пут позивам на претплату на моју књигу „Индијске приповетке“, епонеје из „Махабарате.“ Наш је читалачки свет имао доста на углед из ове слављене поезије источне. За уверење може послужити сада још и препорука наших листова, када сам први пут огласио. С тога не ћу сам ништа говорити.

Нека иоле одзива буде, па ће сада књига изаћи, јер ми је и прилика удеснија не пређе. Стари претплат-

ници моји мислим да ће се опет пријавити, а новима се надам.

У омладину се уздам! Она је уста ла, да прибира чисте не покварене душевне хране народу своме. Да ли ће и ова књига припомоћи томе, остављам њиховом суду. Али сам уверен да ће се сложити са судом толиких народа, који је примише у своју књижевност.

У ову књигу доћи ће к познатој садржају још једна нова песма. Цену остављам стару 60 новч., а за Србију 6 гр. чар.

Рок уписивању траје до Божића. Књига ће одмах по томе изаћи.

Скупљачима дајем на десет књига једну на дар.

Новци нека се шаљу управо на мене код г. Сопрона књижара.

У Земуну 28. Октобра 1867.

Сима Поповић.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Н о в е м б р а						
Дукат цесарски	5 85	5 77	5 79	5 80	5 81	5 80
Наполеондор	9 85	9 75 ^{5/10}	9 77	—	—	—
Сребро	121 —	120 —	120 —	120 —	120 25	120 25
5% металици	57 —	57 —	57 —	56 80	56 95	56 85
Опи с кам мај — новем.	—	58 60	59 10	59 —	59 20	59 20
5% народни зајам	66 70	66 70	66 70	66 50	66 50	66 60
Акције народне банке	688 —	689 —	688 —	685 —	686 —	685 —
„ кред. завода	182 10	182 50	182 10	181 70	181 60	181 30
Дозови 1860. године	83 —	83 50	83 40	83 30	83 30	83 40
„ 1864. „	76 80	77 40	77 75	—	—	—
„ кред. завода	128 25	128 25	128 25	—	—	—

Пловни ред пароброда.

Из Земун за у Пешту: Понедељником и Четвртком у 8 сати у јутру.
 „ Пеште за у Земун: Средом и Суботом у 7 сахата у јутру.
 „ Земун за у Оршаву, Галац и Цариград: Петком у јутру.
 „ Оршаве за у Земун: Недељом у јутру.
 „ Земун за у Сисак: Петком.
 „ Сиска за у Земун: Вторником у јутру.
 „ Земун за у Сегедин: Недељом у подне.
 „ Сегедин за у Земун: Средом у јутру.
 „ Београда за у Градиште: Вторником, Петком и Недељом.
 „ Градишта за у Београд у Четвртак, Суботу и Понедељак у јутру.
 „ Београда за у Оршаву: Вторником.
 „ Оршаве за у Београд: Средом у 10 сахата пре подне.
 „ Београда за у Шабац: Недељом, Вторником и Петком у јутру.
 „ Шабац за у Београд: Понедељником, Средом и Суботом у јутру.
 „ Београда за у Брчку: Четвртком.
 „ Брчке за у Београд: Петком.

СТОВАРИШТЕ ДРВЕНАРИЈЕ

Накрачког свахлука

госп. Ханри и Л. д'Ере у Сиску.

Част ми је поштованој публици јавити да се горње стовариште у знатном количеству код мене овде налази и продајем: Додате за рачу у 3 величине 100 к. 20 ф. „ лебње 100 „ 34 „ Кошца 100 „ 105 „ Франко обала овде са 3% за готове новце, а у осталој дрвенарији као: виле, косица, влашке додате, јармови и пр., служићу својевремено у свакој количини, и наручбине примам за пролеће по најуспешнијој цени.

У колико је чисто рукодјелије улепшено, у толико су и цене, да ће гешко когод с нама конкурirati моћи, а стовариште овде као средоточије трговине служи купцима за велику олакшицу

У Земуну 1 Новембра 1867.

Косма Поповић.

Подуно столно посуђе за 6 особа за цену од 10 до 30 фор Подуно посуђе за кафу и чај за 6 особа за цену од 6 до 18 фор. Најфинији тањери од порцулана на туце за цену од 2 до 6 фор. Најфинији тањери од порцулана за сладкиш са златом или без злата на туце за цену од 2 до 8 фор.

СТОВАРИШТЕ СТАКЛА

из фабрике
ЗВЕЧЕВО у СЛАВонији
и ХАЈДА у ЧЕСКОЈ

Стовариште порцулана, камењаче, огледала и златни детвица које се могу прати из најфинијих фабрика у Ческој.

Стакарски послови сваке врсте врше се за најфиније цене.

Стовариште петролеум и фотоген светиљка, истоу најфинији салон фотоген.

Complete Speise-Service für 6 Personen von 10 bis 30 fl. Complete Caffee- & Thee-Service für 6 Personen von 6 bis 18 fl. Feinste Porzellan-Speiseteller pr. Dutzend von 2 bis 6 fl. Feinste Dessertteller mit und ohne Gold pr. Dutzend 2 bis 8 fl.

SEMLIN.

БРАЋА ХАЈМ У ЗЕМУНУ.

BRÜDER HEIM

im Edlen von Spirta'schen Hause.

У кући Госп. па. от Спирте.

Glas-Lager

aus den Fabriken

Zvečevo in Slavonien

und

Hayda in Böhmen,

Porzellan-, Steingut-, Spiegel-, Wasch-Goldleisten-

Lager aus den vorzüglichsten Fabriken Böhmens

Glaser-Arbeiten aller Art werden

auf das Billigste berechnet.

Photogen- und Petroleum-

Lampen-Lager,

hiezü das feinste

Salon-Photogen.

СТЕФАН ШУЛ, посластичар у Земуну, препоручује своју добро снабђену посластичарницу код „Фортуне“, где се налазе сваке врсте слаткиши, шоколаде, ликера, аусбрухека вина, торте и друге шећерне ствари, као и кретови за крена имена, и пр. Овај посластичар прима налоге и на ручкове и вечере приликом сватова и других свечаности.

СЛИКЕ САРАЈЕВСКЕ.

II.

На северозападном обронку Требевића, управо на подножју тога горостасног изданка планинеког, подиже се доста знатан стеновити врх, Бабин камен назван. Красан је изглед са ове стене у целу околину, па и Сарајево се добро види, које се чак до подножја њезина пружа. Лена народна прича приповеда нам, како је та стена добила то име; ја ћу је својим читаоцима, али другом приликом донети. Сада их молим, да пођу са мном у друштву са још неколико пријатеља мојих у шетњу на ону стеновиту висину, одакле ћемо лепу околину прегледати и земљиште њезино нацртати, које ће ми бити као облога, у коју ћу слике моје поређати.

Пођимо крај кршле. То је велико здање на четири стране. С преда је на три боја, а остраг има само један при земљи, јер се ту одмах брег подиже. То је војничка касарна, и народ је за то зове кршла, што је каменом изидана, премда у турском језику „к'шла“ значи касарна. Она је тек од времена Омер-паше сазидана, али већ после шеснаест година хтела се срушити тако, да су предњу страну морали изменити, и то одчести све четвороугластим каменом. Зид је већ био готов, кад и он стаде пуцати, и опет се мораху оставити посла. Касарна ова лежи на истоме месту где је Беглук (негдашња полиција) био. Разорењем овога, као и „агине капије,“ власт је ага и бегова у Босни престала.

Баш је празник. На дрвеној кули кршле вије се турска застава, а на западној капији њезиној свира војничка банда парчад из италијанских опера. Пред касарном видимо многе официре где седе. Предоставићемо, да се наслађавају свирком, као и обитељице преко пута у Бистрику, где је харем вали-пашин. Других елушалаца из народа мало ћемо видети, и колико је то жива улица и ма да је тако леп пролетни дан; а то је обичај свуд у Европи, особито кад је светац какав. Но Сарајлије мусломани најмање ће наћи насладе у таковој музици, јер њима се чини, да је и то каурска мода.

Прошавши кршлу доћи ћемо на један сокак, који са свим стрмо уз брдо иде. Ту су куће с обе стране редовима дрва и воћњацима окружене. Из дола гледајући, изгледа ова махала као брдо густом шумом покривено, па још да се не виде вр-

хови од мунара, не би нико ни познао, да се и ту варош пружа. И тек у јесен, кад мраз обори лишће, виде се редови кућа.

Од прилике на средини сокака стаћемо, јер треба да се мало одморимо од тешка пута; а како су ту баш дрва ређа, и може се лено и далеко видети, погледајмо у наоколо, па уживајмо. У тај мах појави се неки Турчин на вратима неке оближње дачије. По турбану његову могао си одмах шејиха познати, а то су људи, који нису баш тако странцима особито наклоњени. Ванредно је, што нас позва у своју одају. Ми уђемо у чисту, прилично велику собу. Зид један сачињаваху сами прозори, са којих се сва долина могаше прегледати. Дуж прозора стајаше по њихову обичају миндерлук, једини „мебл“ у одаји, осим онога долафа на зиду. Спуетимо се на миндерлук. Лено ли је то место размишљавајућем животу побожнога шејиха. Ту се ваљда често баца у тиха посматрања своја; поглед на диван свет божији, који се пред очима његовим прострео, јавља му се у души као углед личанствености, које правоверног у ценету чекају. Тако цун небеским посматрањем, свет му је ништав.

Не потраја неколико минута, а наш домаћин послужи нас лепом кафом, коју је он сам онај час скувао. Уз то иде по која цигара лепа дувана, ал' тек што се послужисмо, ето ти домаћина, па нам испразни дуванкесе у своју. Један од мојега друштва примети му, да ово после подне хоћемо у „теферич,“ и да се нећемо одмах у варош вратити, па с тога да нам остави мало од дувана нашега. И колико нам се згодан чињаше тај доказ, нашем шејиху ни мукајет; он окрене разговор на друго.

Ми се мигољисмо као да пођемо већ, кад нас шејих узме, да нам покаже и остале просторије, где се побожна братија његова у верозакону учи. То је соба при земљи испод одаје, где смо кафу пили, јер на горњем боју неби никако могла њихова силна покретања бити, у којем се и састоји њихово вежбање; кућа би се од силног потреса морала срушити. Осим неколико сламњача по буџацима нема више никаква наменстаја у тој соби. По земљи су асуре, а по зиду оруђа нека, са којима би требало да свети у крајности своја тела раздиру. Велик требало би, јер сам баш од правог мусломана чуо, да се братија више неподвргава томе некушењу. Шејих је истина нама говорио, да они раде то, али да им ране за не-

дељу дана свемогућством турске вере нарасту. У среди између тих оруђа види се зелен сањак барјак. Њиме се служи шејих само у ванредним приликама. Он нам говараше, како тај барјак само посвећене мусломанске руке могу одатле изнети, а кад га ми о противноме хтедосмо уверити, уплаши се шејих јако, и хтеде нам спречити у случају, јер, вели, догодила би се каква несрећа.

Када се опростисмо, али мој ти шејих стаде са тасом на врата. Ми му бацисмо неколико гроша. То беше плод лукавих операција финансијских светога човека, за кога сам доцније дознао, да је од најстрашнијих фанатика. Пред мусломанима имао је за иповерце само огњене огледе мрзости, премда сам још један пут био с друштвом код њега, и онда ме је лено дочекао. Али један пут сусретнем га у једном узацком сокачићу, баш када је сахрањивао једнога од братства свога, и напред с барјаком својим ишао. Никако се не могах склонити, а не могах се ни вратити, јер само још неколико корака, па би се сукобили. Шејих ме дочекао као старога знанца свога и почасте ме страшном погрдом. Но срећом спазим сада на страни отшкрињена врата, и уђем у нутра док погреб не прође. Али с једнога јада на други. Та врата беху од авалије, у којем харем беше, и жене стадоше дрекати, када ме спазисше. И мимо пролазећи шејихови морали су чути дреку њихову, јер ме страховито ердито гледаху. Е, беше већ крајње време да се чистим, кад али ево ти господара овога харема. беше постар човек, и није ме баш најљубазније питао, шта сам тражио у његовој кући.

Ти шејихови, као што их у Сарајеву зову, особите су појаве у мухамеданским земљама, е тога их и опишују толико много путници. Прави калуђери нису; они имају само верозаконске обичаје са дервишима једнаке. Пре би их могао човек сматрати као местна религиозна друштва, као различна фанатиска братства у средњем веку, на пр. „флагеланте.“ Они се скупиљају у одређене дане у текије на вежбање. Као што је познато, та вежбања састоје се у томе, што се дотле кидају и превијају телом, докле са свим немалакшом, вичући арапске речи: „Ила, ила, ала!“ Та покретања њихова иду поетепено, па кад већ сви у зноју нападају мисле да су учинили неко богу угодно дело, којим ће се посветити. И у обичном животу хоће шејих да светитељски изгледа, али у то нико не-

верује, бар у Сарајеву не, где их сваки дрезире. И колико су босански мусломани јаки у вери, то поступање према шејихима нашло је одобрења, с којим је Омер-паша забранио њихово скупљање и затворио им текије. Тек садашњи вали-паша допустио им је, да се опет скупљају, и дао је новце за оправљање текије.

Овде ће бити удесно, да поменем неке белешке моје. Ја сам становао са свим близу једне текије, имао сам дакле прилике, да много којешта од њиховога дознам и да се наслађујем урликањем побожних шехова. „Чујеш ли урликање шехова у твоје комшилук?“ питаше једнога дана удова Мулагиница нашу добру стару Анету, која јој у походе дође. „Чујем их неђељом и четвртком,“ вели. „То није су шехови, него шејтани, који погане турску вјеру,“ рећи ће честита мусломанка, тако судећи о братству шејском, с којим се већина мусломана слаже.

У Сарајеву има више текија. Основачи њихови оставили су свакој понешта и дохотка. Времено неке су пропале што имаћаху слаб доходак. Ту се сад нађе по која спекулантска глава, па оснује братско друштво, себе постави управитељем и пропаљу текију опет обнови помоћу својих чланова, јер међу тим се дододли текијни умпожише. И онај добри домаћин, који нас је к себи на одмор звао, и кафом нас частио, а дуванкесе нам испразнио, и он је такав основач задруге, којој себе за управитеља постави, на велику неповољност доброга имама на цамији, где је он ову лажну светињу подигао. Као арнаутски војник дошао је у ову земљу, и изабрао је тај начин живота, а као што ми приповедаху, нема се зашто кајати. Та спекулацију и притворну светињу свуда ћемо скопчану наћи.

Но вратимо се на опис нашега пута на Бабин камен. Дођосмо до врлетне површине, где се на стражњем делу њезином гора Требевић подиже. Ту ће те наћи неколико кућа, стаја и грбова, па и каваница, где се кафа пије, јер је особит изглед одатле и веома zgodно за теферих. Усамљена каваница једна стајаше на сред платоа, и имађаше особит леп изглед, и ако само неколико корака одатле лежаху грбови негдашњих притежавалаца њезиних. Чини ми се да то стоји у противности са смешењем се природом. Али мусломану није тако; у њих је свуда кућа умрлога близу њихове куће, и така блискост грбова ни мало не спречава источњаку уживање.

Ми би ушли у ту каваницу и чинили теферих на диванани, само кад нас неби на Бабином камену величанственији изглед очекивао. Наоставимо дакле пут наш преко брда и долина, преко воћњака и голих стена, док недођемо преко једне дољаче с јужне стране к напој мети. Друштво се зацело неће кајати, што је дошло, јер пред очима синуће му панорама, каква се не може свуда видети, тако лепа!

Погледајмо сада по околини са истока на запад. (Продужиће се.)

СУДБИНА И ЦАРСКА КРУНА.

2.

Двадесет девети Март 1864.

Максимилијан сеђаше у црном оделу у својој писарници у Мирамару. Сви ордени његови блистаху му се на грудима.

Не престано од рана јутра писаше нека писма, и даваше их својем дворомуправитељу да их разашље.

То беше тужан посао — последње „с богом,“ опроштај и поздравље својим пријатељима и родовима.

Чисто не дисаше од претерана посла. Кад је последње писмо свршио, преда га поверенику и заповеди му да зовне француског посланика.

Дворомуправитељ оде, а Максимилијан ходаше горе доле по соби и често притискаше се по челу, као да је хтео по неке мисли збрисати.

Посланик дође.

— Мило ми је ђенерале, проговори он, што вас могу поздравити као посланика великодушног цара, коме сам особито благодаран. Какво вам је посланство?

— Његово величанство, мој милостиви цар и гоенодар, послао ме је, да присуствујем при узвишеном часу, кад примите мексиканску депутацију, да бих му могао одмах однети глас, да је ваше величанство примило царску круну. Осим тога имам ове депеше, које ми је препоручио мој господар, да вашем височанству предам.

— Захваљујем његовом величанству на неизмерној доброту његовој. Ја скорим очекујем посланике мексиканскога народа.

Посланик француски оде, а цар поче читати писма. Скоро читав сахат читаше он опширна писма, и све намрштеније биваше његово весело лице.

Сад узе последње писмо, и тек

што је прве врете прочитао, удари му крв у лице.

„Претставнички дом североамериканских сједињених држава, читаше он полугласно, протествовао је 23. Марта против обновљења мексиканског царства . . . Председнику Јуарецу дата је свака законита и морална помоћ. Он је подигао зајам од 30 милијуна долара и од Монтери грози унутрашњости Мексиканској.“

Максимилијан спали депешу. Дворомуправитељ уђе и јави да га мексиканско посланство чека у дворани. Он оде а с њиме и барон Лихтенфеле, Мајзенбург, француски посланик, његов дворомуправитељ и грофови Колонић и Зичи.

Дворана за дочек у Мирамару, лицем окренута к пристаништу пиранском, беше у пола пуна изасланицима мексиканским, који га једногласно за господара својега народа и земљи изабраше, и сад дођоше, да му круну понуде.

Мртва тишина владаше у грдној дворани, кад дворомуправитељ оде, да јави Максимилијану, да је депутација ту.

Наједанпут се зачуше кораци у предњим собама, и на вратима се указа високи Максимилијан, у сјајном адмиралском руху, у светлим орденима и знацима његовог пресветлог дома. Он уђе гологлав, а око њега стајаху високодостојници дворски на три корака за њим десно и лево. Посланици беху грофом Бомбељом царевиху предствљени. А када их је он саслушао, ступи висок, сед старац, вођ депутације Гутјериц де Естрада неколико корака из дружине пред царевиха.

Мртва тишина настаде, а старац снажним, силним гласом у име Мексике, у име изаслане депутације и у име мексиканског народа поздрави Максимилијана. Он му исповеди, с каквом радошћу чекају Мексиканци човека, који ће подићи њихову државну развалину, испод које ће опет слобода, са слободом срећа и напредак целоме народу синути.

Максимилијан се захвали на томе појаву, и изјави им љубав с којом се креће у нову домовину своју, и изкаже им лепе мисли своје, с којима мисли оживити наду њихову. Најпосле изрече да се прима круне, коју му већина народа пружа.

То беше узвишен тренутак, који се на веселом и срећном лицу царевихевом и целе депутације огледаше. Сад се опет дигне онај старац и овако проговори:

„Ваше Величанство! Здравомо потресени, и с неизказаном радошћу

сусретамо ми у име народа мексиканског вашу свечану изјаву „примам.“

„То безусловно примање, које тако нужно и нестрпљиво чекасмо, увод је, а божјом помоћу биће и повета спасења Мексике, њезиног препорођаја и будуће величине њезине.“

„На овај дан увек ће наша деца славити бога за чудно ослободчење.“

„Још нам остаје последња дужност, а то је господару, да ти љубав Мексике, њезину благодарност и верност поднесемо.“

Изасланик се поклони, а барон Лихтенфелс приђе к прозору и да знак.

У исти мах за грме стоструко топови разносећи поздрав новоме цару од Мексике, и спајаху се са праском француске фрегате и с радосним усклицима морнарским.

Међу тим клечаше једна жена неколико корака даље, и шиљаше топле молитве богу оцу.

Цар се врати у своје одаје, и одмах зовне к себи грофа Бомбела. Гроф дође, и ћутајући стане на вратима. То беше висок, стасит човек, са леним мушким одважним цртама.

— Господине грофе, проговори цар, и пружи му писмо, ја вас именујем за капетана моје телесне страже и првим ађутантом мојим од данас. Желим дакле, да од сад будете увек близу мене.

— Ваше Величанство!... капетан хтеде своја осећања речима изказати, али цар га прекиде.

— Оставите се тога грофе! Кад хоће веран слуга да се захвали, са свим су излишне речи. Странац само мора своје мисли речима да казује, или да их крије. Но сад приђимо важнијему послу. Разговорите се грофе у име моје, са посланицима Веласком, Хидалгом и Арогоасом и гледајте да вам јасно преставе и да савршено упознате садашње стање Мексике.

Ви ће те још пре мога одласка ићи у Париз цару француском, и саопштиће те му акт, којим је Мексика владоца добила, и предаће те му једно писмо, које ћу вам још вечерас дати.

Тако, па сад хајдемо да благодаримо богу за прошлост, и да га молимо за сретну будућност.

Сахат после тога, цар беше опет у својој писарници. Около њега стајаху вође мексиканске депутације. Сви ћутаху и чекаху, да проговори цар њихов, који за својим столом се-

ђаше, и окренув се њима овако поче: — Господо! Сазвао сам вас, да чујете прве речи вашег владоца о будућности Мексике, а вас све именујем за министре своје. Ја ћу вам отворено и без зазора истину говорити, па захтевам од вас, да исто тако и ви своја мишлења искажете.

Господо моја! ја сам слободан од сваких илузија, што се тринаог пута тиче, којим сада полазим. Не сретан народ, поцепан бесилом грађанскога рата, који се још не престано бори против оружаних чета непријатеља нашег, који не зна за мир, за савест, а кога много јача суседска држава са свачим у злосретном предузећу помаже; жалосно, са свим пропало финансијско стање, запуштене школе, непрекидним ратом утучена трговина, па и сам — истина добар и јуначан, али непрестано у убијству и у крви подивљани народ — то су околности, у којима примам Монтекуму круну.

Ја потпуно схваћам озбиљност положаја и вашу тугу. Обоје се огледа на лицу вашем. Па ето, и то жалосно стање нађе челичних људи, који ће га свладати.

У јутру ћемо поћи. Пратиће нас аустријска-белгијска-француска војска, која се својевољно одважила, да са мношвом заједно у Мехики нову отачбину траже. Они нам доносе законитост и право, као и снагу, да обоје оно бране и одрже.

Зајам од 200 милиона франака, који ће те и ви потписати, бар ће нас за неко време сачувати од бриге.

Хоћу да усрећим Мехику. А што хоћу, то ће бити. Моја царска реч нека вам јамчи.

Послом и напрезањем ја ћу вам предходити, било у кабинету, било у боју с мачем у руци, али то исто и од вас иштём.

Не уморно делање, пожртвовање за отачаство у сваком положају, па и сам живот за срећу Мексике морате дати, као и сам што ћу. Сад још бирајте.

Ви сте вашу посланичку дужност свршили; нове се не морате примити; али ја заиста ништа јаче немрзим, као издајство и проневерење.

Немилостив сам, где то нађем.

Бирајте!

Цар ваш остаје вам исто тако наклоњен, кад поштено одбијете, што не можете испунити; и то је боље него да цео народ унесрећите.

Максимилијан ућута, а поглед му почиваше на лицима министара, чекајући шта ће да одговоре. Они беху

веома тронуте, и изненађени тим очитовањем царским о њиховој и његовој будућности.

После неколико тренутака ступи један министар напред и поклони се пред царем. То беше човек у правом смислу: лице сунцем преплаћуло, с племенитим цртама, с пуном црном брадом, а из очију му севаше љубав и одушевљење. Он стајаше поносито, право, као грађанин пред владоцем, и у име свију одговори цару.

— Ваше величанство! Пре него што смо ступили ногом у Европу, да нашем несретном отачаству достојног владоца доведемо, беше наш живот већ више пута у опасности за срећу народа нашега, и ми никакве друге награде не тражисмо, само да му срећу и благостање повратимо, које нам немилостива судбина толико спречава.

И ми чинисмо то од своје добре воље, а не бесмо ни позвани ни послани.

А овде где нас заступници свију племена у име њихово преко мора шиљу, овде, где вас ми на престо мексикански позвасмо — ту нема за нас више бирања.

Ми ћемо уз нашег цара и стајати и пасти.

Гледајте утешено на мету великих тежња ваших, јер уз вас стоји народ, који вас љуби и слави, и који ће — узморалини бити — за свога цара и умрети!

Хвала вам прихвати цар, свима вам хвала на пожртвовању и готовости вашој. Хвала вам и у име царице ваше, у којој ћете брижљиву мајку добити.

Док се овако народ и владалац слажу, могу спокојно поћи судбини на сусрет. Пазимо увек народ, негујмо га, старајмо се за његову срећу, за његово добро, напредак и благостање, својим животом држимо његов живот, јер тешко онима, који владају народом, па владају на срамоту и убијство његово, које народ нетрпи, а они и срећу и будућност народну жртвују, само да се одрже, да господаре!

Сутра полазимо из Мирамара.

Дај боже, да онај дан тако исто буде сретан, кад ступимо у царство моје, као што је овај данашњи.

„Сад с богом! За неколико сахата видећемо се на лађи, која ће нас у Мехику однећи!“

Министри се дигосе и оставише дворану.

(Наставиће се.)